

VårKultur 2008

Projektrapport

Pargas den 9.10.2008

Anna Johnson
Kulturkoordinator
Sydkustens landskapsförbund r.f.

VårKultur

- den åboländska kulturveckan -

Den åboländska kulturveckan VårKultur ordnades år 2008 för andra gången, detta år med temat litteratur och författare. En arbetsgrupp bestående av Tryggve Forssell, Åbo (ordförande), Mona Hemmer (Nagu), Fia Isaksson (Pargas), Tiina Wiik (Blanka, Pargas) och Karolina Zilliacus (Blanka, Kimito) inledde planeringsarbetet i november 2007. Som projektledare och sekreterare fungerade vikarie Christel Hofman (november -07 till januari -08) och därefter ordinarie kulturkoordinator Anna Johnson, Sydkustens landskapsförbund.

VårKultur 2008 - programmet

Under veckan 21-26.4 lyfte VårKultur fram litteraturen, biblioteken och de åboländska författarna. Programmet bestod av en serie författarträffar där författare med anknytning till Åboland lyftes fram. Under veckan träffade framträdde Peter Sandström, Leena Lander, Juha Ruusuvoori, Markku Karpio, Bernt Mårtensson och Sten-Erik Abrahamsson i förtroliga samtal om sitt författarskap, om livet och skärgården.

Förutom träffarna deltog fem av författarna i skapandet av en spännande följetongshistoria med åboländsk anknytning där de skrev ett kapitel var i tur och ordning. Avsnitten presenterades vid författarträffarna och publicerades dessutom i sin helhet av Åbo Underrättelser, ett avsnitt per dag under evenemangsveckan. De avsnitt som skrivits på finska översattes förtjänstfullt av Ingrid Sandman.

Författarträffarna som var gratis och öppna för allmänheten inleddes måndagen den 21.4 i Åbo där den nykarlebybördiga åbobon Peter Sandström talade kring rubriken ”Min syster kunde gå på vattnet” – om att använda sanning och lögn i skönlitteraturen. Åhörarna deltog ivrigt i diskussionen kring att låna andras identiteter till sina böcker, var gränsen går och vad man kan förvänta sig att läsarna tror och tolkar in texten. Stämningen var varm och familjär. Som moderator fungerade Ann-Helen Berg.

Ann-Helen Berg och Peter Sandström i Gillesgården.
Foto Mathias Johnson

Tisdagen den 22.4 drog Leena Lander fullt hus i Pargas bibliotek. Anförandet som hölls på finska gick under rubriken ”Kuinka paikallishistoria muuttuu tarinoiksi” och tog avstamp i Leenas kapitel av följetongen. Hon berättade om hur en Orts historia så småningom öppnar sig och hur hon plockar upp myter, legender och historier, forskar kring dem och blåser liv i karaktärerna, ger dem tankar, idéer, vanor och moraliska dilemman. Biblioteket bjöd på kaffe med tilltugg och hjälpte till att bära fram stolar när publiken växte sig större än beräknat.

Leena Lander trollbinder åhörarna i Pargas bibliotek.
Foto Tiina Viik

Onsdagen den 23 april kom Juha Ruusu vuori från Dalsbruk till Korpo bibliotek för att där träffa väståbolänningar och berätta om sitt författarskap. Rubriken för anförandet bar samma namn som en av Juhas böcker, nämligen ”Främlingen i mumindalen”, och behandlade bland annat hur det kan upplevas att som finskspråkig slå ner sina bopålar i den svenska skärgården. Juha har också skrivit flera barnböcker som uppmärksammades. Trots det vackra vårvädret hade ett dussin åhörare samlats i biblioteket som stod för arrangemangen och förplånaden.

Juha Ruusu vuori.
Foto Tinja Ruusu vuori

Markku Karpio.
Foto Mathias Johnson

Torsdagen den 25 april fick Kimito bibliotek besök av Markku Karpio, numera bosatt på Utö där han förutom författarskapet arbetar som lärare i grundskolan. Denna träff var inte en regelrätt författarträff utan snarare en skri varverkstad i huvudsak för skolelever. Naturligtvis var föräldrar och andra intresserade också välkomna men tidpunkten passade inte förvärvsarbetande så bra. Deltagarna bestod i huvudsak av ordverkstad som redan verkar i Kimito bibliotek under ledning av Sofie Grahn. Barnen var ivriga och ställde många frågor till Markku om hans böcker och om de handlade om honom själv och hans liv. Biblioteket bjöd på saft och tilltugg.

Tryggve Forssell diskuterar med Bernt Mårtensson ombord på Aspö.
Foto Mathias Johnson

Visa av lärdomen från VårKultur 2007 beslöt arbetsgruppen att inte ordna något program under fredag kväll detta år. VårKultur-veckan kulminerade därför i en litterär kryssning till Utö lördagen den 26 april. M/S Aspö startade från Åbo vid halv 9-tiden och svängde in i Pärnäs kl. 11 för att plocka upp resten av passagerarna. Dagen inleddes med lunch bestående av en härlig fisksoppa och skärgårdslimpa. Följetongens tre första delar lästes upp av Peter Sandström, Ingrid Sandman och Mona Hemmer. Sedan följde författardiskussioner med Sten-Erik Abrahamsson och Bernt Mårtensson. Ett bord var reserverat för bokbyte, dvs. deltagarna kunde ta med böcker och byta dem mot andra böcker. Luckan i Åbo bistod också med en låda. De böcker som inte hittade nya ägare under båtfärden donerades till biblioteket på Utö.

Intensiv uppläsning. Fr. v. Ingrid Sandman, Mona Hemmer och Sten-Erik Abrahamsson.
Foto Mathias Johnson

Det litterära sällskapet anlände till Utö vid 14-tiden och togs hjärtligt emot av Hanna Kovanen som guidade oss runt byn, fyren och kyrkan i det fantastiska vädret. Vi fick ta del av det hårda livet på Utö och de dramatiska historierna om fartygsförlisningar och kampen med elementen. Efter en skön promenad i solen på egen hand samlades gruppen sedan i hembygdsgården för kaffe och smörgås. Medan kaffet värmdes skönt läste Bernt Mårtensson upp den nästsista delen av följetongen och därefter avslutades det gemensamma litterära verket genom Markku Karpios finurliga avsnitt. Följetongsinitiativet har fått god respons och glatt många åhörare/läsare.

Utö fyr. Foto Mathias Johnson

Sedan anträdde Laila Björkstam scenen med en uppfriskande performance. Innehållet var uppbyggt av och kring texter med skärgårdstema och Lailas recitation och sång uppskattades varmt med sin inlevelse och sprudlande glädje.

Ombord på Aspö på väg tillbaka blev det oxstek i rödvinsgryta till tonerna av spelmansmusik med Reinholds spelmän. Och innan båten anlöpte Pärnäs hann kryssningsdeltagarna sjunga många av de mest älskade skärgårds- och sjömansvisorna, allsången skallade över fjärdarna och mötte den nedgående solen vid horisonten.

Ovan: Hanna Kovanen guidar vid Utö fyr. Förplägnad i Utö hembygdsgård. Laila Björkstam i sitt esse.
Nedan: Samvaro ombord. M/S Aspö anlöper Pärnäs.
Foto Mathias Johnson

Synlighet i media

Nagu Bladet mars 2008 i samband med Multicultis årsprogram.

Nagu Bladets aprilnummer 1 ½ sida.

Invånarnas röst, Delaktighetens nyhetsbrev nr 3/2008. Kort omnämning.

Houtskär Nytt, april-numret, 2 sidor

Åbo Underrättelser

- 20.3 Artikel från infotillfället i Svenska Klubben
- 19.4 Omnämning i Åbo Underrättelsers ”idag”-spalt
- 22.4 Omnämning i Åbo Underrättelsers ”idag”-spalt
Följetongen, Peter Sandströms kapitel 1 (**Ord slocknar, ord glöder**)
- 23.4 Omnämning i Åbo Underrättelsers ”idag”-spalt
Följetongen, Leena Landers kapitel 2 (**Kroppar och Backhandslag**)
- 24.4 Omnämning i Åbo Underrättelsers ”idag”-spalt
Följetongen, Juha Ruusuvuoris kapitel 3 (**Skräck och fasa i Houtskär**)
- 25.4 Omnämning som Konstsamfundets stipendiemottagare
Omnämning i Åbo Underrättelsers ”idag”-spalt
Bernt Mårtenssons kapitel 4 (**Aningslöst tjänstenit**)
- 26.4 Omnämning i Åbo Underrättelsers ”idag”-spalt
Markku Karpios kapitel 5 (**Avslöjanden och byteshandel**)

Radio Vega Åboland

- 19.3 Omnämning i eftermiddagsnyheterna
- 11.4 Omnämning ca kl. 10:15
- 16.4 Anna Johnson gästade kultursvepet 11:35 - 11:45
- 22.4 Kort infopuff om Utö-kryssningen kl. 11:50

Annonser

16.4 Annonser i Åbo Underrättelser (med Kulturfondens gamla logo)

19.4 Annonser i Åbo Underrättelser (med Kulturfondens jubileumslogo)

Infopuff skulle också publiceras i Annonserbladet men refuserades av ansvarig redaktör pga. utrymmesbrist. Information om skivarverkstaden i Kimito delades dock ut via skolorna.

Arbetsgruppens tankar kring projektet

Allmänt kan sägas att VårKultur 2008 var en bra helhet som uppskattades av medverkande och publik. Författarträffarna höll genomgående en hög standard och författarna tog upp intressanta ämnen på ett engagerat sätt. Några kommentarer om programpunkterna sammanfattas nedan:

- Peter Sandström i Åbo inledde med en mycket bra tillställning. Det är dock svårt att locka publik i Åbo pga. det massiva utbudet. Om man kunde locka Åbo-publiken till tillställningar i andra kommuner skulle man inte vara tvungen att arrangera VårKultur-evenemang i Åbo, men då krävs det mycket av programmet.
- I Pargas lockade Leena Lander också sådan publik som inte annars är trogna litteraturanvändare. Tillställningen var finskspråkig vilket inte var ett problem utom när del 1 av följetongen skulle läsas upp och inte fanns på finska.
- Juha Ruusuvoori var bra och engagerad. Det praktiska förlöpte bra och det var relativt många åhörare i publiken.
- Det var mycket lyckat att kombinera Markku Karpio med ordverkstadsbarnen i Kimito bibliotek. Tillställningen var lyckad och Markku Karpio kan rekommenderas för liknande tillställningar med barn.
- Den litterära kryssningen har fått mycket bra feedback av deltagande författare, publik och Utöbor. Lagom tid på Utö för att också ta det lite lugnt och prata med varandra. Hannas Kovanens guidning har fått mycket beröm. Arbetsgruppens allmänna intryck är mycket positivt och ekonomin klarade av antalet deltagare trots att vi i budgeten hade räknat med 20 personer till. Utö kunde vara värt att besöka på nytt i VårKulturs regi, det är trots allt ganska få människor som har tid och möjlighet att ta sig dit ut.

Följetongen

Det är svårt att veta hur mycket följetongen har lästs. De som deltog i evenemangen har nog följt med berättelsen. En del personer har läst delarna som fristående berättelser, följetongsidén kunde ha gjorts tydligare. Åbo Underrättelser skall ha ett tack för att de ställde upp och publicerade följetongen. De gav en sida varje dag under veckan. Kopplingen till evenemanget VårKultur kunde kanske ha varit tydligare, men det blev bättre efter en uppringning. Arbetsgruppen föreslår att följetongen publiceras på Sydkustens

landskapsförbunds hemsidor och ber att eventuella upphovsrättsliga frågor utreds. Ingrid Sandman är värd en eloge för den förträffliga översättningen från finska. Turun Sanomat nappade inte på idén att publicera följetongen vilket var synd. Därför gjordes heller ingen översättning till finska av de avsnitt som skrevs på svenska. Till sist vill arbetsgruppen lyfta på hatten för Markku Karpio som skrev det avslutande avsnittet. Det var inte så lätt att knyta ihop det hela men han gjorde det med bravur.

Det förberedande arbetet samt tankar inför fortsättningen

Projektansökan lämnades även för årets VårKultur in av en arbetsgrupp, men hela tiden med tanken att man kunde engagera Sydkustens kulturkoordinator i jobbet. Så har nu redan skett två år. Arbetsgruppen anser att det nu kunde bli en del av Sydkustens verksamhet och även en ansökan skulle lämnas in i deras namn. På grund av att projektledarskapet var uppdelat på två personer under projektets gång led kanske helhetsgreppet lite. Detta var kanske en orsak till att arbetet blev stressigt och tidtabellen tuff mot slutet. Om VårKultur fortsätter och man använder sig av en arbetsgrupp är det bra att inledningsvis diskutera igenom arbetsfördelningen mellan gruppens medlemmar och kulturkoordinatör.

Arbetsgruppen anser att Sydkusten entydigt borde ta VårKultur som en del av sin ordinarie verksamhet i Åboland. En arbetsgrupp med lokalkännedom kan finnas som idégivare och bollplank. Tryggve Forsell ställer sig inte till förfogande i fortsättningen utan tackar för sig.

Idéer inför VårKultur 2009

Barn o ungdomar kunde vara målgruppen. Det finns dock en risk att om man koncentrerar sig enbart på barn och unga kan två års arbete gå till spillo. Man har ju tidigare vänt sig till en mer mogen publik.

1809 års krig kunde vara en idé, eller något annat nedslag i historien.

År 2010 kunde VårKulturs ämne vara något som närmar sig Kulturhuvudstadsårets teman.

Ekonomi, VårKultur 2008

Intäkter

Bidrag	
<i>Från VårKultur 2007</i>	2560,27
<i>Svenska Kulturfonden</i>	6000
<i>Svenska Folkskolans Vänner</i>	1000
<i>Konstsamfundet</i>	2000
Biljettintäkter, Utö-resan	1200

Intäkter totalt	12.760, 27
------------------------	-------------------

Utgifter

Arvoden	3632
Lönebikostnader	619,83
Utö-resan	5776
Marknadsföring	1410,63
Omkostnader	196,38
Serviceavgifter	13,50

Utgifter totalt	11648, 34
------------------------	------------------

Balansräkning (9.10.2008)	1111,93
----------------------------------	----------------

Överskottet överförs till VårKultur 2009.

VårKultur tackar

Utan det stöd arbetsgruppen för VårKultur fått av Svenska Kulturfonden, Svenska Folkskolans Vänner och Konstsamfundet hade VårKultur inte kunnat genomföras. Ett stort tack till er!

Biblioteks nätverket Blanka har bidragit genom att stå för utrymmen och författarnas eventuella resekostnader samt kaffe och bulle. Tack!

Ett stort tack också till Christel Hofman som vikarierade kulturkoordinatör Anna Johnson när projektplaneringen inleddes. Christel skrev ansökningarna med gott resultat.

Tillslut vill vi tacka alla medverkande, författare och moderatorer, Reinholds spelmän, kockar och besättning på M/S Aspö, Utöborna med Hanna Kovanen i spetsen, Ingrid Sandman, Åbo Underrättelser, Uniprint och alla andra som på sätt eller annat bidragit till att göra VårKultur 2008 till en lyckad tillställning. Vi vill särskilt tacka er som kommit och lyssnat till författarträffarna och deltog i kryssningen. Vi hoppas att ni har haft stort nöje av årets VårKultur och kommer igen nästa år!

Bilagor:

Programhäftet, planschen och annat PR-material

Skärgårdsföljetongen

Arbetsgruppens mötesprotokoll

Sångbladet för allsången på Utö-kryssningen